

एवंलोकायतमतनिरस्यसौगतमतनिरसितुमुपन्यस्यति अविद्येत्यादिभिस्त्रिभिः तेहिलोकायताभिमतसंघाताद्वासादन्यं आभ्या लिकसंघातंरूपविज्ञानवेदनासंज्ञासंस्काराख्यपंचस्कंधात्मकमैहिकामुष्मिक
व्यवहारास्पदमभ्युपगच्छति अतोनेतेषांप्रितीभूतात्ययादयोदोषाःसंति यद्यप्येतेषामपीतरवत्स्थिरोभोक्ताप्रशासितावाचेननःसंहतानास्तितयापिअविद्या १ संस्कारो २ विज्ञानं ३ नाम ४ रूपं ५ षडायत
नं ६ स्पर्शो ७ वेदना ८ तृष्णो ९ पादानं १० भवो ११ जाति १२ जरा १३ मरणं १४ शोकः १५ दुःखं १६ दुःखं १७ परिदेवना १८ दुर्मनस्ता १९ दुर्मनस्ता १८ इत्यष्टादशकचित्संक्षेपेणकचिद्विस्तरेणचोक्ताःसर्वे
षांसौगतानामप्रत्याख्येयाःपूर्वपूर्वउत्तरेषांनिमित्तभूताःघटीयंत्रवदवर्तमानाःसंघातंस्वाश्रयतयाक्षिपंति षडायतनंशरीरंचेत्यस्यस्कंधंपंचकस्यतदुपादानस्यषष्ठस्यचित्तस्यचआश्रयभूतत्वात् एवंचसं
घातोत्पत्तेर्लोकयात्रायाश्चनिर्वाहेसतिनस्थिरआत्माऽभ्युपेयइतिवदंति तत्राविद्यास्वशब्दोपात्ताकर्मचेष्टालोभमोहशब्दैःसंस्कारोपादानतृष्णादुर्मनस्ताः इतरेदोषपदेनसंगृहीताः केचित्सौगताअविद्यादिकं
पुनर्भवेदेहांतरप्राप्तौकारणमाहुरितियोजना ॥ ३२ ॥ एतदेवस्पष्टयत्यव्येति अविद्याक्षेत्रमाहुर्हि कर्मबीजंतथाकृतं ॥ तृष्णासंजननंस्नेहएषतेषां

अविद्याकर्मचेष्टानांकेचिदाहुःपुनर्भवे ॥ कारणंलोभमोहौतुदोषाणांतुनिषेवणं ॥ ३२ ॥ अविद्याक्षेत्रमाहुर्हि कर्मबीजंतथाकृतं ॥ तृष्णासंजननंस्नेहएषतेषां
पुनर्भवः ॥ ३३ ॥ तस्मिन्गूढेचदग्धेचभिन्नेमरणधर्मिणि ॥ अन्योस्माज्जायतेदेहस्तमाहुःसत्त्वसंक्षयं ॥ ३४ ॥ यदास्वरूपतश्चान्योजातितःशुभतोऽर्थतः ॥ क
थमस्मिन्सइत्येवंसर्ववास्यादसंहितं ॥ ३५ ॥ एवंसतिचकाप्रीतिर्दानविद्यातपोबलैः ॥ यदस्याचरितंकर्मसर्वमन्यत्प्रपद्यते ॥ ३६ ॥ अपित्ययमिहैवान्यैः
प्राकृतैर्दुःखितोभवेत् ॥ सुखितोदुःखितोवापिदृश्यादृश्यविनिर्णयः ॥ ३७ ॥

तस्मिन्अविद्यादिकलापेगूढेषुप्रलययोः संस्कारात्मनास्थितेनिमित्तभूतेसति एकस्मिन्मरणधर्मिणिदेहेभिन्नेविनष्टेपि अन्योस्मात्तएवाविद्यादेर्देहोन्योजायते तस्मिन्ज्ञानेनदग्धेचसतिदेहनाशान्त्वत्सत्त्वसं
क्षयंमोक्षमाहुः सत्वस्यधीधातोःसंक्षयःसम्यगैश्वर्यनिर्विषयप्रवाहित्वकैवल्यमित्याहुः ॥ ३४ ॥ एतदूषयति यदेति त्वरूपतोन्यत्वंमुक्तावपिक्षणिकानांविज्ञानादीनां यदाचजातितःआलयविज्ञानंबाह्यवि
ज्ञानमितिनेषामन्यत्वं यदाचशुभतःशुभाशुभतःपुण्यपापतःअर्थतःबंधमोक्षतःविज्ञानानांपृथक्त्वंतदाबाह्येकथंसीयमित्यभेदप्रत्यभिज्ञानं प्रागृष्टस्यघटस्येववार्तमानिकादन्यत्वात् एवंअसंहितंअनभिसंहितं
भोगमोक्षादिकथंवास्यात् अन्योमुमुक्षुरन्यःसाधनाविष्टोऽन्योमुक्तइत्यापत्तेः ॥ ३५ ॥ एवंचसतिदानाद्यप्यनर्थकफलभोगकालेदातुरभावादित्याह एवमिति अन्येनविज्ञानेनाचरितंअन्यद्विज्ञानांतरंप्रतिप्रव
र्ततेफलंदांतुंगच्छति ॥ ३६ ॥ इष्टापत्तिमाशंक्याहापीति अन्यत्वाविशेषाच्चैत्रपुण्यैरपिमैत्रःसुखीभवेदित्यर्थः दृश्यःस्पष्टः ॥ ३७ ॥